

C-352/23. sz. [Changu]¹ ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. június 7.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Administrativen sad Sofia-grad (Bulgária)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. május 29.

Az alapeljárás felperese:

LF

Az alapeljárás alperese:

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás egy harmadik országbeli állampolgár által a nemzetközi védelem iránti kérelmét elutasító, valamint a menekültkénti elismerését és a humanitárius okból megadott menekült jogállás (kiegészítő védelem) részére történő megadását megtagadó határozattal szemben indított kereset nyomán indult.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtására az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján kerül sor, és annak tárgyát a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2011/95 irányelv) (15) preambulumbekzdésének, valamint

¹ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

2. cikke h) pontjának és 3. cikkének, a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2008/115 irányelv) (12) preambulumbekzdésének és 14. cikke (2) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 1., 4. és 7. cikkének értelmezése képezi. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem azt a kérdést veti fel, hogy összeegyeztethető-e az említett rendelkezésekkel az a bolgár szabályozás, amely lehetőséget biztosít arra, hogy egy külföldinek ne akkor adják meg a humanitárius okból megadott menekült jogállást (amely a bolgár jogban a 2011/95 irányelv értelmében vett kiegészítő védelemnek felel meg), ha az adott külföldi súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lehet kitéve, hanem akkor, ha „egyéb humanitárius okok” állnak fenn. A kérdést előterjesztő bíróság különösen arra keres választ, hogy olyan „humanitárius okot” képez-e a külföldi mintegy 27 éve tartó bulgáriai tartózkodásának jelentős időtartama, amely indokolja a humanitárius okból megadott menekült jogállás (kiegészítő védelem) megadását, figyelembe véve, hogy a külföldi jogellenesen tartózkodik ott, hogy nem állítottak ki részére személyazonosító okmányokat, és hogy tartózkodása időtartamának túlnyomó részében nem rendelkezett elégséges pénzeszközökkel legalapvetőbb szükségleteinek – étkezés, tisztálkodás és lakhatás – kielégítéséhez. Ezzel összefüggésben az a kérdés is felmerül, hogy a Charta fent említett rendelkezéseibe ütközik-e a nemzeti hatóságok abban megnyilvánuló tétlensége, hogy e hosszú időszak alatt a külföldi jogállását Bulgária területén a hatályos nemzeti joggal összhangban nem rendezték.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95 európai parlamenti és tanácsi irányelv (15) preambulumbekzdését, 2. cikkének h) pontját és 3. cikkét, hogy azok lehetővé teszik valamely tagállam számára, hogy a nemzetközi védelem szolidaritásból vagy humanitárius okból történő megadására vonatkozó olyan nemzeti szabályozást vezessen be, amely a 2011/95 irányelv (15) preambulumbekzdésének és 2. cikke h) pontjának (más jellegű védelem) megfelelően semmiféle kapcsolatban nem áll a 2011/95 irányelv logikájával és szellemiségével, vagy a védelem „humanitárius okból” történő megadása nemzeti jogban biztosított lehetőségének a 2011/95 irányelv 3. cikkének megfelelően ilyen esetben is összhangban kell állnia a nemzetközi védelem szabályaival?

2) Szükségszerűen arra kötelez-e valamely tagállamot a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az

Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 1. és 4. cikkével összefüggésben értelmezett (12) preambulumbekzdése és 14. cikkének (2) bekezdése, hogy olyan írásbeli igazolást állítson ki harmadik országbeli állampolgárok részére, amely igazolja, hogy ott jogellenesen tartózkodnak, ám még nem küldhetők vissza?

3) Olyan nemzeti jogi keret esetében, amelynek a harmadik országbeli állampolgár „humanitárius okból” megadott menekült jogállásának szabályozására vonatkozó egyetlen rendelkezését a Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (a menedékjogról és a menekültekről szóló törvény, a továbbiakban: ZUB) 9. cikkének (8) bekezdése tartalmazza, összeegyeztethető-e a nemzeti rendelkezésnek a 2011/95 irányelv jellegével és indokaival semmiféle kapcsolatban nem álló értelmezése a 2011/95 irányelv (15) preambulumbekzdésével, valamint 2. cikkének h) pontjával és 3. cikkével?

4) Megköveteli-e a Charta 1., 4. és 7. cikke a 2011/95 irányelv alkalmazása szempontjából annak vizsgálatát, hogy a nemzetközi védelem „nyomás humanitárius megfontolásokból” történő megadásának önálló okát képezi-e az a körülmény, hogy a harmadik országbeli állampolgár rendezett jogállás nélkül hosszú ideig tartózkodik valamely tagállamban?

5) Lehetővé teszi-e valamely tagállamnak a Charta 1. és 4. cikke tiszteletben tartásának biztosítására vonatkozó pozitív kötelezettsége a ZUB 9. cikkének (8) bekezdése szerinti nemzeti intézkedésnek a 2011/95 irányelv szerinti nemzetközi védelem logikáján és szabályain túlmutató tág értelmezését, és olyan értelmezést követel-e meg, amely kizárólag a Charta 1. és 4. cikke szerinti abszolút alapvető jogok tiszteletben tartására vonatkozik?

6) Azt eredményezheti-e a ZUB 9. cikkének (8) bekezdése szerinti védelem megadásának a felperes helyzetében lévő harmadik országbeli állampolgártól történő megtagadása, hogy a tagállam megszegi a Charta 1., 4. és 7. cikkéből eredő kötelezettségeit?

Nemzetközi jogszabályi rendelkezések

Az 1951. július 28-án Genfben, az Egyesült Nemzetek meghatalmazottainak a menekültek és hontalan személyek helyzetéről rendezett konferenciája által elfogadott, a menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény (a továbbiakban: Genfi Egyezmény, kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.)

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJE, kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény): az 1. cikk, a 3. cikk és a 8. cikk (1) bekezdése

Az Európai Unió jogszabályi rendelkezései és ítélkezési gyakorlata

Az Európai Unió Alapjogi Chartája: az 1., 4. és 7. cikk, valamint a 19. cikk (2) bekezdése

2011/95 irányelv: a (15) preambulumbekzdés, a 2. cikk h) pontja és a 3. cikk

2008/115 irányelv: a (12) preambulumbekzdés, a 6. cikk (4) bekezdése, valamint a 8. és 14. cikk

A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság következőkkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatára hivatkozik: a „nyomós humanitárius megfontolások” fogalma – 2014. december 18-i M’Bodj ítélet (C-542/13, EU:C:2014:2452, 39. és 40. pont); egy jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár kitoloncolására vonatkozó határidő – a Bíróság 2022. október 20-i Centre public d’action sociale de Liège (Kiutasítási határozat visszavonása vagy felfüggesztése) ítélete (C-825/21, EU:C:2022:810, 50. pont); harmadik országbeli állampolgárok köztes jogállásának elfogadhatatlansága – 2021. június 3-i Westerwaldkreis ítélet (C-546/19, EU:C:2021:432); valamely tagállam hatóságai által tanúsított közöny, amely az érintett személy állapotának az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen romlásával jár – 2019. március 19-i Jawo ítélet (C-163/17, EU:C:2019:218, 92. pont).

A nemzeti jog előírásai

Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (a menedékjogról és a menekültekről szóló törvény, a továbbiakban: ZUB): az 1. cikk, a 8. cikk (1) bekezdése, a 9. cikk (1) és (8) bekezdése, a 29. cikk, a 40. cikk (1) és (3) bekezdése, a 76a. és 76c. cikk

Zakon za chuzhdentsite v Republika Bulgaria (a Bolgár Köztársaság területén tartózkodó külföldiekről szóló törvény, a továbbiakban: ZChRB): a 9e. cikk, a 9h. cikk (1) és (4) bekezdése, a 10. cikk (2) bekezdése, a 14. cikk (1) bekezdése és (5) bekezdésének 1. pontja, a 22. cikk (1) bekezdése, a 27., 28. és 44b. cikk, az e törvényhez kapcsolódó Dopolnitelni razporedbi (kiegészítő rendelkezések) [1. §-ának] 16. pontja

Pravilnik za prilozhenie na Zakona za chuzhdentsite v Republika Bulgaria (a ZChRB végrehajtásáról szóló rendelet): a 3. és 11. cikk

Zakon za bulgarskite lichni dokumenti (a bolgár személyazonosító okmányokról szóló törvény): a 14. cikk (1) bekezdése, az 55. cikk (1) és (3) bekezdése, az 57. cikk

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A tanzániai állampolgársággal rendelkező felperes jogellenesen elhagyta származási országát, és 1996-ban belépett Bulgáriába. A felperes azóta többször is

megpróbálta rendezni jogállását Bulgáriában azáltal, hogy egymás után összesen tizenegy nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be 1997-ben, 2004-ben, 2006-ban, 2007-ben, 2008-ban, 2009-ben (két védelem iránti kérelem), 2012-ben, 2014-ben, 2017-ben és 2021-ben. Kérelmeit elsősorban azzal az indokkal utasították el, hogy nem állnak fenn a menekültekénti elismerést vagy a humanitárius okból megadott menekült jogállás (kiegészítő védelem) megadását megalapozó okok.

- 2 Mivel a felperes nem rendelkezik személyazonosító okmányokkal, nem tud munkát vállalni, és nem tud gondoskodni étkezéséről és lakhatásáról. A felperest többször is jogerősen elítélték kábítószeres megszerzése és birtoklása miatt. A felperes előadja, hogy a rendőrség többször is őrizetbe vette, és három évet töltött börtönben, valamint bizonyos időt a Darzhavna agentsia za bezhantsite (nemzeti menekültügyi hivatal, Bulgária; a továbbiakban: DAB) zárt befogadóállomásán. A felperessel szemben több közigazgatási kényszerintézkedést szabtak ki a ZChRB alapján kitoloncolása és a származási országába történő visszaküldése céljából. Ezen intézkedések egyikét sem hajtották végre.
- 3 A kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás a felperes által 2021. április 13-án benyújtott tizenegyedik nemzetközi védelem iránti kérelemmel összefüggésben indult. E kérelemben a felperes arra hivatkozott, hogy Bulgáriában nincs tanzániai nagykövetség, hogy a tanzániai útlevél megszerzéséhez el kell utaznia ezen ország legközelebbi, Berlinben található nagykövetségére, hogy nem rendelkezik az odautazáshoz szükséges pénzeszközökkel, és hogy egy ilyen hosszú utazás veszélyeztetné az életét megromlott egészségi állapota miatt. A felperes azt állította, hogy az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés hiánya miatt a származási országában nem tudja kezelteni magát. Ezenkívül arra hivatkozott, hogy tudatos életének felét Bulgáriában töltötte, hogy beilleszkedett a bolgár társadalomba, és hogy beszéli és érti a bolgár nyelvet.
- 4 2021. április 29-i határozatával a DAB illetékes hatósága elfogadhatatlannak ítélte a kérelmet. Megállapította, hogy a jelen esetben nem alkalmazhatók a ZUB rendelkezései, és hogy a Direktsia „Migratsia” kam Ministerstvo na vatreshnite rabotinak (a belügyminisztérium migrációs igazgatósága, Bulgária) vagy a Nemzetközi Migrációs Szervezetnek vissza kell küldenie a felperest a származási országába a ZChRB szerinti eljárás keretében.
- 5 2021. november 25-i ítéletével az Administrativen sad Sofia-grad (szófia-i közigazgatási bíróság, Bulgária) megsemmisítette e határozatot. Ezen ítéletben megállapítást nyert, hogy a felperes tekintetében alkalmazandó a visszaküldés tilalmának elve a felperes azon állítására figyelemmel, hogy a hosszú utazások közvetlenül veszélyeztetnék az életét megromlott egészségi állapota miatt. Ezen elv megsértése indokolja a humanitárius okból megadott menekült jogállás megadását, ami a védelem iránti kérelem elfogadhatóságát is megalapozza.
- 6 Az ezt követően lefolytatott közigazgatási eljárás keretében az alperes, a Zamestnik-predsdatel na DAB (a DAB igazgatóhelyettese, Bulgária) 2022.

augusztus 10-én meghozta a kérdést előterjesztő bíróság előtt megtámadott határozatot, amelyben megtagadta a felperes menekültekénti elismerését és a humanitárius okból megadott menekült jogállás részére történő megadását, mert a felperes nem bizonyította üldöztetéstől való megalapozott félelem vagy súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének fennállását. Az alperes megállapította, hogy a felperes bolgár társadalomba való beilleszkedésével kapcsolatban megjelölt személyes okok nem indokolják a humanitárius okból megadott menekült jogállás megadását, és hogy a hivatkozott beilleszkedést cáfolják a felperes jogerős elítélései.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 7 A felperes arra hivatkozik, hogy a ZChRB nem alkalmazható tekintetében, és hogy jogállása csak a ZUB 9. cikkének (8) bekezdése alapján rendezhető, amely szerint „a humanitárius okból megadott menekült jogállás egyéb humanitárius okokból is megadható”. Közel 27 éve él Bulgáriában, és jogosult magánéletének, emberi méltóságának és a Chartában foglalt alapvető jogoknak a tiszteletben tartására. Az a jogi vákuum, amelyben található, az EJEE 3. cikkét sértő embertelen és megalázó bánásmódot képez.
- 8 Az alperes arra hivatkozik, hogy a keresetet el kell utasítani, mivel sem a ZUB 8. cikkének (1) bekezdése alapján történő menekültekénti elismerést indokló körülmények nem nyertek megállapítást, nem áll fenn ugyanis „faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozás, politikai meggyőződés avagy valamely társadalmi csoporthoz való tartozás miatti üldöztetéstől való megalapozott félelem”, sem a humanitárius okból megadott menekült jogállásnak (kiegészítő védelem) a ZUB 9. cikkének (1) bekezdése alapján történő megadását megalapozó okok, nem állnak fenn ugyanis „a halálbüntetéshez vagy kivégzéshez vagy a kínzáshoz, embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazásához vagy a nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy testi épségének súlyos fenyegetettségéhez hasonló súlyos sérelem elszenvedésének tényleges veszély[ér]e” utaló valószínűsítő körülmények. Az alperes véleménye szerint a felperes jogállását a ZChRB alapján kell rendezni.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 9 A kérdést előterjesztő bíróság abból indul ki, hogy az ügy tényállásából a felperes tekintetében valóban nem tűnik ki sem „üldöztetéstől való megalapozott félelem”, sem „súlyos sérelem elszenvedésének tényleges veszélye”. Az eljáró bíróság véleménye szerint ez azért van így, mert a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nemzeti hatóságok által a felperessel szemben alkalmazandó intézkedések kérdése nem üldöztetéssel vagy súlyos sérelemnek a felperes származási országába való esetleges visszatérés esetén történő elszenvedésének veszélyével összefüggésben merül fel, hanem a felperes különleges bulgáriai helyzetére tekintettel.

- 10 A humanitárius célból megengedett tartózkodás lehetőségét illetően a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a nemzeti jog, különösen a ZChRB nem biztosít ilyen lehetőséget a 2008/115 irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével ellentétben, amely szerint „[a] tagállamok bármikor dönthetnek úgy, hogy a területükön jogszerűtlenül [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgár számára könyörületességből, humanitárius vagy egyéb okokból önálló tartózkodási engedélyt vagy tartózkodásra jogosító egyéb engedélyt adnak ki”. A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy az uniós jogrend nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy kizárólag humanitárius okból tartózkodási jogot biztosítsanak egy jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár számára. Sokkal inkább a tagállamok mérlegelési jogkörébe tartozik egy ilyen lehetőség bevezetése.
- 11 Miután a felperes jelentős időn keresztül nemzetközi védelem iránti kérelmeket nyújtott be menekültkénti elismerése vagy humanitárius okból megadott menekült jogállás (kiegészítő védelem) részére történő megadása céljából, a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárásban azt kéri, hogy a ZUB 9. cikkének (8) bekezdése alapján adják meg részére a humanitárius okból megadott menekült jogállást arra tekintettel, hogy hosszú ideje tartózkodik Bulgáriában anélkül, hogy személyazonosító okmányokkal rendelkezne, és hogy ezen idő nagy részében rendelkezett volna az étkezéshez és lakhatáshoz szükséges pénzeszközökkel. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a felperes helyzetére tekintettel jogállása csak a ZUB említett 9. cikke (8) bekezdésének alkalmazása, tehát a humanitárius okból megadott menekült jogállásnak (kiegészítő védelem) a felperes részére történő megadása révén rendezhető a bolgár jog alapján.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság azonban nem biztos abban, hogy a ZUB 9. cikkének (8) bekezdése összhangban áll-e a 2011/95 irányelvvel és különösen az irányelv (15) preambulumbekkezdésével, valamint 2. cikkének h) pontjával és 3. cikkével. Az irányelv (15) preambulumbekkezdése szerint „[n]em tartoznak ezen irányelv hatálya alá azon harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek, akik számára nem a nemzetközi védelem szükségessége miatt, hanem kivételes [helyesen: szolidaritásból] vagy humanitárius okból hozott diszkrecionális döntés alapján engedélyezték a tagállamok területén való tartózkodást”. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a „nemzetközi védelem iránti kérelem” fogalmának az említett irányelv 2. cikkének h) pontjában szereplő meghatározásából kitűnik, hogy az uniós jog lehetővé teszi, hogy egy harmadik országbeli állampolgár „kifejezetten egy más jellegű, ezen irányelv hatálya alá nem tartozó olyan védelem biztosítását [kérje], amelynek megadását külön kell kérelmezni”.
- 13 A 2011/95 irányelv 3. cikke ugyanakkor úgy rendelkezik, hogy „[a] tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn annak meghatározására, hogy ki minősül menekültnek, illetve kiegészítő védelemre jogosult személynek, valamint a nemzetközi védelem tartalmának meghatározására, amennyiben e vonatkozó szabályok összeegyeztethetők ezen irányelvvel”.

- 14 E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint felmerül a kérdés, hogy a 2011/95 irányelv említett rendelkezései lehetővé tesznek-e olyan nemzeti szabályozást, amely lehetőséget biztosít a nemzetközi védelem „szolidaritásból vagy humanitárius okból hozott diszkrecionális döntés alapján” (az említett irányelv (15) preambulumbekzdése), nem pedig az ezen irányelvben említett okokból történő megadására, vagy pedig fordítva, az irányelv 3. cikke alapján ezen irányelvvel összeegyeztethetőnek kell-e lennie a védelem ilyen megadásának.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a Varhoven administrativen sad (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Bulgária; a továbbiakban: VAS) ítélkezési gyakorlata szerint a ZUB 9. cikkének (8) bekezdésében szereplő „egyéb humanitárius okok” fogalma alá olyan esetek tartoznak, amelyek eltérnek az e rendelkezés (1) bekezdésében említettektől, és amelyekben a külföldit azonos intenzitással fenyegeti annak tényleges veszélye, hogy a származási országába való visszatérés esetén a testi épségével kapcsolatos súlyos sérelmet szenved el.
- 16 Ítélkezési gyakorlatában a VAS (legfelsőbb közigazgatási bíróság) abból indul ki, hogy a ZUB 9. cikkének (8) bekezdése különleges védelmet biztosít, amely csak olyan kivételes esetekben alkalmazható, amelyek a külföldinek a származási országában fennálló helyzetével függnek össze, és nem olyan gazdasági, szociális vagy családi okokon alapulnak, amelyek kizárólag a védelmet kérelmező akaratától függnek. A VAS (legfelsőbb közigazgatási bíróság) több határozatban is megerősítette a humanitárius okból megadott menekült jogállásnak a 9. cikk (8) bekezdése alapján olyan esetekben történt megadását, amelyekben e rendelkezés alkalmazására különleges okok alapján került sor, például kiskorú gyermekek érdekeinek védelme, a család egységének megőrzése vagy a családon belüli erőszakkal szembeni védelem érdekében, a származási országban kialakult humanitárius válság miatt stb.
- 17 Ami a külföldinek az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben Bulgáriában történő jogellenes tartózkodásának túlzott időtartamát illeti, a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint ez a körülmény nem alapozza meg a menekültekénti elismerést és a humanitárius okból megadott menekült jogállás (kiegészítő védelem) megadását.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint azonban felmerül a kérdés, hogy a külföldi személyazonosító okmányok, valamint az étkezéshez és lakhatáshoz szükséges pénzeszközök nélkül történő tartózkodásának ismertett hosszú időtartama a nemzetközi védelemnek a Bíróság 2014. december 18-i M’Bodj ítéletének (C-542/13, EU:C:2014:2452) 39. pontja értelmében vett „nyomós humanitárius megfontolásokból” történő megadásának önálló okát képezi-e. Az említett 39. pontban a Bíróság megállapította, hogy „az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy [...] a súlyos testi vagy szellemi betegségben szenvedő külföldi kitoloncolása egy olyan országba, ahol e betegség kezelése kevésbé fejlett, mint az adott államban, igen kivételes esetekben kérdést vethet fel az EJEE 3. cikk szempontjából, amikor nyomós humanitárius megfontolások szólnak a kitoloncolás ellen (lásd különösen az EJEB, 2008. május

- 27-i N. kontra Egyesült Királyság ítéletet, 42. §)”. Ezen ítélet 40. pontjában azonban a Bíróság megállapította, hogy az, hogy a külföldi ilyen esetben nem toloncolható ki egy olyan országba, ahol nem létezik megfelelő kezelés, „nem jelenti azt, hogy a [...] kiegészítő védelem alapján engedélyezni kell valamely tagállamban való tartózkodását”.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a felperes megromlott egészségi állapotát a visszaküldés tilalmának a Genfi Egyezmény 33. cikkében és a Charta 19. cikkének (2) bekezdésében foglalt elvével összefüggésében kell vizsgálni, és hogy ezen elv esetleges megsértése kérdéseket vethet fel az EJEE 3. cikkének és a Charta 4. cikkének alkalmazásával kapcsolatban, amelyek tiltják az embertelen és megalázó bánásmódot.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik a 2021. június 3-i Westerwaldkreis ítélet (C-546/19, EU:C:2021:432) 57. pontjára, amelyben a Bíróság megállapította, hogy „ellentétes lenne mind a 2008/115 [irányelv] céljával, mind ezen irányelv 6. cikkének szövegével, ha megtűrnék harmadik országok azon állampolgárainak köztes jogállását, akik valamely tagállam területén tartózkodnak, anélkül hogy tartózkodási joguk vagy engedélyük lenne, [...] de akikkel szemben nincs érvényes kiutasítási határozat”.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik továbbá a Bíróság 2022. október 20-i Centre public d’action sociale de Liège (Kiutasítási határozat visszavonása vagy felfüggesztése) ítéletének (C-825/21, EU:C:2022:810) 50. pontjára, amely szerint „a tagállamok számára [a 2008/115 irányelv] 8. cikkében előírt azon kötelezettséget, hogy az e cikk (1) bekezdésében érintett esetekben [egy jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár] kitoloncolás[á]t foganatosíts[á]k, rövid időn belül teljesíteni kell (lásd ebben az értelemben: 2011. december 6-i Achughbabian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 45. pont)”. Ez a követelmény nem teljesült a felperes esetében, aki a Bulgária területére 1996-ban történt belépése óta mostanáig Bulgáriában tartózkodik, jóllehet több közigazgatási kényszerintézkedést is kiszabtak vele szemben a származási országába történő visszaküldése céljából.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság a 2019. március 19-i Jawo ítéletre (C-163/17, EU:C:2019:218) is hivatkozik, amelynek 92. pontjában a Bíróság azt az esetet említi, amelyben „a valamely tagállam hatóságai által tanúsított közöny azzal a következménnyel jár, hogy az állami támogatástól teljes mértékben függő személy – akarától és személyes választásától függetlenül – súlyos anyagi nélkülözéssel szembesül, amelyben képtelen legalapvetőbb szükségleteit kielégíteni, mint például az étkezést, a tisztálkodást, valamint a lakhatást, és ez fizikai vagy lelki egészségének sérelmével vagy állapotának az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen romlásával jár (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2011. január 21., M.S. S. kontra Belgium és Görögország, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, 252–263. §)”.

- 23 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint ezzel összefüggésben felmerül a kérdés, hogy a Charta 1., 4. és 7. cikkébe, valamint az EJEE 3. és 8. cikkébe ütközik-e az e hosszú időszak alatt a nemzeti hatóságok által azzal kapcsolatban tanúsított tétlenség vagy közöny, hogy a harmadik országbeli állampolgár jogállását Bulgária területén a hatályos nemzeti joggal összhangban rendezzék.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a felperes helyzete a Charta 1., 4. és 7. cikke szerinti alapvető jogainak megsértését jelenti, mivel embertelen és megalázó bánásmódnak van kitéve, emberi méltósága sérül, és magánéletét nem tartják tiszteletben. Az említett rendelkezések nem teszik lehetővé az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt, akinek kitoloncolását ténylegesen felfüggesztették keresetének vizsgálata miatt, megfosszák attól a lehetőségtől, hogy kielégítse legalapvetőbb szükségleteit, jelesen az étkezést, a tisztálkodást és a lakhatást.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság ezért úgy véli, hogy a jelen esetben tágan kell értelmezni a ZUB 9. cikkének (8) bekezdését azáltal, hogy azt nem a kiegészítő védelem megadásának a 2011/95 irányelvben előírt okait figyelembe véve, hanem a Chartában foglalt alapvető jogok tiszteletben tartásával alkalmazzák.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a nemzeti jog nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely jogot biztosítana a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárnak arra, hogy írásbeli igazolást kapjon helyzetéről a 2008/115 irányelv 14. cikkének ezen irányelv (12) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdése alapján. Az alapeljárásban vizsgált esetben az állam „megtűri” a felperes nem rendezett jogállását azáltal, hogy engedélyezte számára, hogy hosszú ideig jogellenesen tartózkodjon a területén, anélkül, hogy a 2008/115 irányelv említett rendelkezéseivel összhangban írásbeli igazolást állított volna ki a helyzetéről.